

RAČUNALNA OBRADA PODATAKA ZBIRKE SLIKA, GRAFIKA I SKULPTURA HRVATSKOGA Povijesnog MUZEJA - ISKUSTVA I RAZMIŠLJANJA KUSTOSA

MARINA BREGOVAC PISK □ Hrvatski povijesni muzej, Zagreb

sl.1. EXCEL tablica - Zbirka grafika
Hrvatskog povijesnog muzeja, Zagreb)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
	invent. broj	kat.	tema	naslov	br. kom.	mjere papira	tehnika	autor	tiskar	izdavač	vrijeme	stanje	oprema / stanje okvira	mjesto	revizija 1975
1	729	A	portret / militaria	Josip Jelačić na konju	I	280x290 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	dobro	crni okvir	kasa	2630
2	730	A	portret / militaria	Anton Jelačić	I	280x200 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	dobro	crni okvir	kasa	2631
3	731	A	militaria	Hrvatski vojnici u Bečeju	I	280x200 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	srednje	nema	mapa 7	1068
4	732	A	militaria	Tri serežana kod vatre	I	280x200 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	dobro	paspartu	mapa 7	2632
5	734	A	militaria	Serežan i kraj časnik	I	280x200 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	prijava	crni okvir	kasa	2633
6	735	A	militaria	Bandera hussari i krajinski pješak	I	280x200 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	dobro	crni okvir	kasa	2634
7	736	A	militaria	Serežan i hrv.vojnik	I	280x200 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	dobro	crni okvir	kasa	2635
8	737	A	militaria	Serež harambaša	I	280x200 mm	litografija, obojena	Heicke, Josef	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1849.	dobro	crni okvir	kasa	2636
9	738	A	militaria	Prizor iz hrv.logora	I	680x520 mm	litografija, obojena	Kollarz, Ferenc	Rauh, Johann	Neumann, L.T.	1848.	dobro	crni okvir	A.IV.5.	nema oznake revizije 1976. niti broja
10	740	A	militaria	Prizor kod Szemeša	I	230x158 mm	akvarel	Zalder, Franz Xaver			1848	srednje	nema	8. ladić, Zalder	3064
11	1092	B	portret	Josip Jelačić	I	120x100 mm	litografija, obojena	nepoznat	nepoznat	nepoznat	1850.	srednje	u suvremenom okviru	lijeva kasa, fotokutija	ima pečat, bb
12															

Zbirka slika, grafika i skulptura Hrvatskoga povijesnog muzeja, čija sam kustosica, sastoji se od preko 6 000 predmeta. Prije petnaestak godina, uvođenjem računala u tadašnji Povijesni muzej Hrvatske, današnji Hrvatski povijesni muzej, počelo je novo razdoblje u obradi građe Muzeja. U vrijeme dok još nismo bili sigurni u to kakvu mujejsku bazu podataka želimo i možemo dobiti započela sam s radom u Microsoftovim EXCEL tablicama¹ vjerujući da će mi široke mogućnosti pretraživanja koje taj program omogućuje zacijelo olakšati svakodnevno snalaženje u sve tri cjeline zbirke koju obradujem i o kojoj se brinem. Za svaku sam cjelinu napravila zasebnu tablicu s osnovnim podacima koje sam ocijenila najvažnijima: inventarni broj, sadržaj (vrsta), naslov, autor, vrijeme, tehnika, mjere, stanje, oprema², mjesto čuvanja³. Već su se pri toj sasvim jednostavnoj podjeli počeli pojavljivati prvi problemi - od načina upisivanja inventarnih brojeva⁴ do određivanja

sadržaja ili vrste pojedinih predmeta. U želji da zbirke budu što pristupačnije i da ubrzam put pronaalaženja podataka potrebnih meni, mojim kolegama i korisnicima, zaključila sam da je nakon inventarnog broja i naslova predmeta sljedeći važan podatak koji valja upisati upravo onaj koji govori o sadržaju ili vrsti predmeta. U Zbirci slika to će biti npr. portret, pejsaž, sakralno slikarstvo, narodne nošnje, u Grafičkoj zbirci naći će se i dodatne grupe - igraće karte, filozofske teze, svete slike itd. (slika 1)

Godine 1999. Muzej je nabavio program za bazu podataka nazvanu M++. Podaci upisani u EXCEL-ovim tablicama nakon sređivanja⁵ prebačeni su u novu bazu. Time sam u bazi "jednim potezom" dobila osnovne podatke za predmete iz sve tri zbirke. Program je prije HPM-a imao Samoborski muzej, i bio je prilagođen potrebljama kolega kustosa u tome muzeju. Počela sam bilježiti svoje potrebe i želje, za čije sam

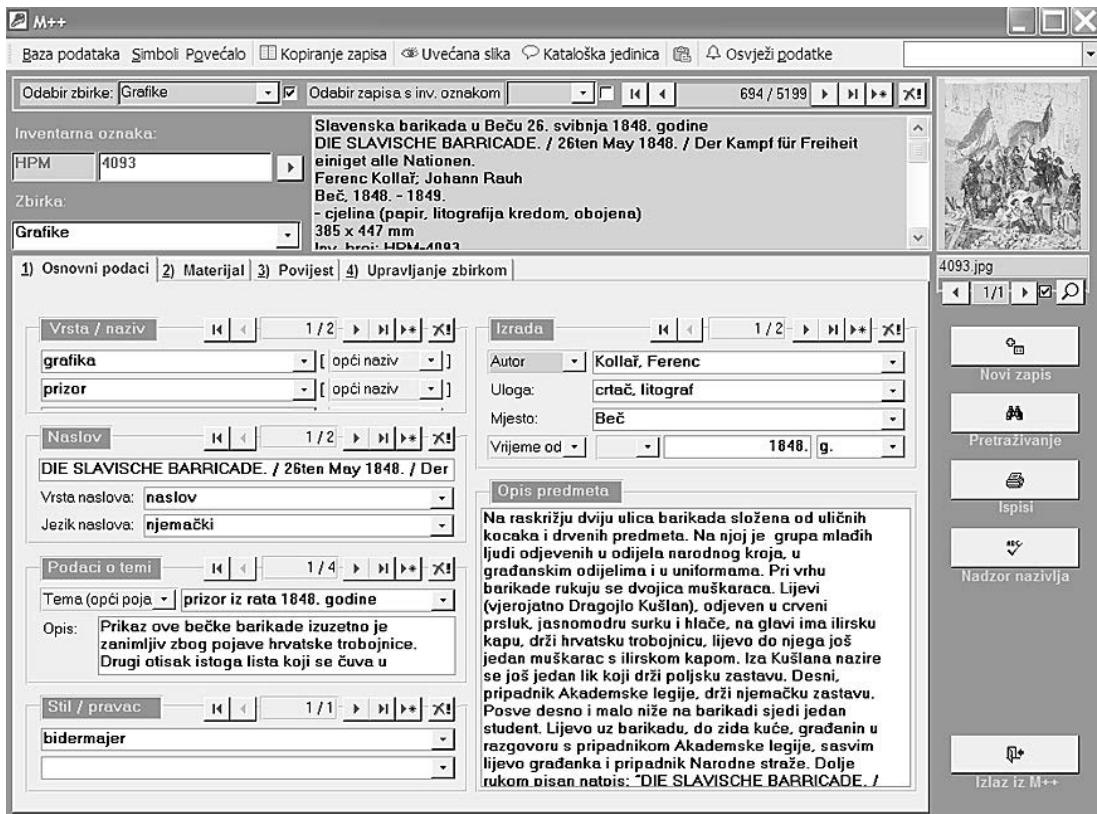
1 Godine 1993. počela sam upisivati podatke za Zbirku grafika. Osnovni sam upis dovršila 1995. i potom prešla na Zbirku slika te, konačno, i na Zbirku skulptura.

2 Za slike je to podatak imaju li ili nemaju okvir, te kratka naznaka o kakvom je okviru riječ. Za grafike je to podatak imaju li paspartu ili nemaju.

3 Sve mape, ladičari i ormari u kojima se čuvaju grafike numerirani su, tako da je snalaženje unutar Zbirke i pronaalaženje predmeta znatno olakšano.

4 Na primjer, Zbirka grafika djelomice ima dvostruke inventarne brojeve - stare brojeve spojene s novima, pa to izgleda ovako: 4038 - G. 948. Budući da EXCEL znakove među brojevima obrađuje kao matematičku funkciju, jasno je da je trebalo naći neki drugi način upisa tih brojeva, pa su oni u EXCEL upisani ovako: 4038/948.

5 Neko sam vrijeme provela ispravljajući pogreške u pisanju, preslagujući redoslijed imena autora (npr. Vlaho Bukovac u Bukovac, Vlaho), dodajući za grafike rubrike za ime tiskara itd. Dobrom pripremom tablica podaci mogu odlično "jesti" u M++. Naziv, naslov, tehnika, mjere, autori, vrijeme nastanka, mjesto čuvanja, stari inv. brojevi grafike zbirke odmah su došli na svoja mjesta. Podaci iz ostalih rubrika prebačeni su u opis predmeta na prvoj "kartici" programa. Njih tijekom daljnje obrade prebacujem na odgovarajuća mjesta.

sl.2. Prva "kartica": Glavni ekran M++

rješavanje bila sigurna da će mi pomoći da kvalitetnije upisujem podatke. Velikim strpljenjem i trudom kolege Gorana Zlodija, autora programa M++, program se u manjim dijelovima mijenjao i prilagođivao onome što mi je trebalo (npr. micanje ograničenja upisa u pojedinim poljima programa, dodavanje tablice za upisivanje prijeglasa i sličnih znakova). Tijekom gotovo šest godina mog rada u njemu program je zadržao osnovni izgled, uz manje promjene nekih detalja, a uvelike su se proširele mogućnosti širine upisa koje mi danas nudi.

Relativno sam se brzo navikla na sučelje u kojemu M++ funkcioniра i počela dopunjavati podatke. Ubrzo sam zaključila da je u mojoj slučaju najbrži put popunjavanja preostalih podataka za pojedini predmet u bazi, ne redom prema inventarnim brojevima već odabirom onih predmeta koje je potrebno potpuno katalogizirati radi izlaganja na izložbi Muzeja ili pak radi posudbe drugim institucijama. Paralelno s takvim radom u bazi koristim se i podacima o predmetima katalogiziranim u muzejskim katalozima (zbirki ili izložba) na kojima sam radila, a pohranjeni su u računalu. Kopiranje podataka iz tekstopresosora (Word) u M++ jednostavno je, njime se stedi vrijeme koje bi bilo potrebno za kompletan ponovni upis nečega što je već obrađeno. (slika 2)

Podaci o predmetu smješteni su na četiri "kartice"⁶. Prva od njih naslovljena OSNOVNI PODACI, već pri samom vrhu, odmah ispod inventarnog broja i oznake zbirke, donijela mi je prve probleme: rubrika Vrsta / naziv može podnijeti niz "slojeva". Odlučila sam se za

sl.3. Primjer slojevite obrade teme

sasvim jednostavan oblik popunjavanja tih rubrika, pa će tako za neki portret iz Zbirke slika u prvoj podrubričkoj skupini pisati "slika", u drugoj "portret". Čini mi se da je u situaciji u kojoj jesam, a koja zahtijeva proširivanje niza podataka za nekoliko tisuća predmeta, daljnja razrada nazivlja unutar te rubrike u ovom trenutku nepotreban posao. Neusklađenost termina korištenih u toj rubričkoj (Vrsta/naziv) unutar baze podataka ostaje problem koji će trebati ubrzo početi rješavati, no nasreću program M++ je takav da dopušta lako ispravljanje, tj. mijenjanje upisa u svim rubrikama (uz mogućnost strukturiranja samog nazivlja pomoću tezaurusa u kojemu se pojmovi mogu hijerarhijski urediti).⁷

U rubrici Naslov pri obradi u prvu podrubriku upisujem originalni naslov predmeta (što je npr. za grafičke naslove otisnut na listu, često na stranom jeziku), a u drugu podrubriku bilježim prijevod tog naslova, eventualno u treću podrubriku upisujem popularni naslov djela (ako

⁶ Autor programa naziva ih *obrascima*.

⁷ Za problem nazivlja unutar baze podataka trebat će odvojiti dosta vremena. Valja se nadati da će se on s vremenom riješiti na najbolji mogući način, koji bi korisnicima (kako kustosima, tako i strankama koje se koriste muzejskim materijalom) učinio bazu podataka što pristupačnjom.

M++

Baza podataka Simboli Povećalo Kopiranje zapisa Uvećana slika Kataloška jedinica Osvježi podatke

Odebir zbirke: Grafičke Odabir zapisa s inv. oznakom 2756 / 5199

Inventarna oznaka: Prijelaz preko Drave 11. rujna 1848. godine
11. rujna 1848. godine
UEBERGANG UEBER DIE DRAU AM 11ten SEPTEMBER 1848.
Franz Xaver Zalder; Johann Rauh
Beč, 1848. g. 1848-1850.
- cjelina (papir, litografija kredom; papir, obojena)
417 x 574 mm
Inv. broj: HPM_24495

Zbirka: Grafičke

1) Osnovni podaci 2) Materijal 3) Povijest 4) Upravljanje zbirkom

Materijali i tehnike

Dijelovi: Za dio: cjelina

Materijali	Tehnike
papir	litografija kredom
papir	obojena
*	*

Izmjena opisa

Dijelovi i komponente

Broj komada: 1 Broj dijelova/komp.: 2

Opis: u paspartuu

Ornament

Mjere

278 mm prikaz
425 mm prikaz
417 mm pepir
574 mm pepir
0 cm cjelina

Natpisi i oznake

Tekst: "Nach d. Nat. gez. u lith. v. F. X. Zalder."
Prijevod: Po prirodi crtao F.X. Zalder.

Vrsta: podatak o crtaču Jezik: njemački
Tehnika: tisak Opis:
Smještaj: lijevo dolje

Izlaz iz M++

sl.4. Druga "kartica": Materijal

M++

Baza podataka Simboli Povećalo Kopiranje zapisa Uvećana slika Kataloška jedinica Osvježi podatke

Odebir zbirke: Grafičke Odabir zapisa s inv. oznakom 694 / 5199

Inventarna oznaka: Slavenska barikada u Beču 26. svibnja 1848. godine
DIE SLAVISCHE BARRICADE. / 26ten May 1848. / Der Kampf für Freiheit einiget alle Nationen.
Ferenc Koller, Johann Rauh
Beč, 1848. - 1849.
- cjelina (obojena; papir, litografija kredom)
385 x 447 mm
Inv. broj: HPM_4093

Zbirka: Grafičke

1) Osnovni podaci 2) Materijal 3) Povijest 4) Upravljanje zbirkom

Reference

katalog Godina 1848. u Hrvatskoj, 1998.
Dodatni podaci: str. 22, 104
Puni opis: Godina 1848. u Hrvatskoj, 1998., str. 22, 104
Vrsta povezanosti:
Napomena:

Stanje

Stanje: dobro
Datum: 01.03.2003. g.
Sažetak: restaurirano

Uporaba i povijest

Osoba/inst: Godina 1848. u Hrvatskoj, Hrvatski povjesni muzej.
Povezanost: Hrvatski narodni preporod 1790 - 1848.
Uporaba:
Mjesto:
Vrijeme:

Izložbe

Godina 1848. u Hrvatskoj, Hrvatski povjesni muzej.
Hrvatski narodni preporod 1790 - 1848.

Terensko prikupljanje

Nalazište:
Sakupljač:
Način:
Datum:

Izlaz iz M++

sl.5. Treća "kartica": Povijest

su gornja dva naslova predugačka, ili se pak za pojedini list uvriježio neki drugi naslov.

Podaci o temi rubrika je koja se upisivanjem u program širila i dobivala podrubrike; danas imam mogućnost upisa niza podrubrika - ime osobe, obitelj, zemljopisna odrednica, vremenska odrednica, tema... Obradi li se muzejski predmet što slojevitije, tj. unese li se što više podataka u podrubrike *Podataka o temi*, pri pretraživanju baze podataka dobivaju se vrlo zanimljivi i korisni rezultati. (slika 3)

Izrada je rubrika koja je također od početaka do danas pretrpjela više proširivanja i promjena. U rubrici *Autor* dodana je podrubrika *Suradnik*, koja npr. pri obradi grafičkih listova omogućuje rangiranje autora prema važnosti (na grafičkim se listovima često pojavljuje više imena osoba - npr. crtača, bakroresa, tiskara, izdavača). Uz *Autore* otvara se i dodatna kartica za upis osnovnih podataka o autorovu životu (mjesto i datum rođenja, pripadnost određenoj grupi, a rubrika napomene služi mi za navođenje literature o autoru). Rubrika za vremensku odrednicu također je proširena i sada nudi više mogućnosti (vrijeme nastanka od-do, prije, poslije, početak stoljeća, itd.).

Opis predmeta najveće je polje na prvoj "kartici" otvoreno je i nema ograničenog broja znakova (zajedno je broj znakova ograničen, ali i pri "epskoj opširnosti" još mi se nije dogodilo da nešto ne mogu upisati zbog nedostatka mjesta).

Sljedeća "kartica" naslovljena je MATERIJAL. (slika 4) U nju se upisuju podaci o Materijalima i tehnikama (npr.

papir, bakrorez, obojen) i *Mjerama* (grafike, kad god je moguće, dobivaju dvije mjere - mjeru ploče i mjeru lista; slike također imaju dvije mjere - mjeru platna i mjeru okvira, što je vrlo korisno pri izboru predmeta za izlaganje, davanju podataka postavljaču izložbe itd.). U *Natpisima i oznakama* detaljno se upisuju signature, naslovi listova i svi ostali podaci koji se isčitavaju iz njih. U rubrici *Dijelovi i komponente* npr. za list iz grafičke zbirke upisujem ima li ili nema paspartu, dok će za sliku upisati ima li ili nema okvir, i kratak opis okvira.

Treća "kartica" naslovljena je POVIJEST. (slika 5) U rubrici *Reference* nalazi se niz podrubrika (npr. literatura, katalog, bibliografija, K++) koje omogućuju bolje svrstavanje upisanih podataka. K++ je knjižnični program u kojemu knjižničarka Muzeja upisuje podatke. Taj će program unutar HPM-a, nadamo se, uskoro biti povezan s bazom M++, čime će nam biti omogućeno uskladjenje navođenje literature i pretraživanje po bazi naše bogate knjižnice.

Na istoj se kartici nalazi rubrika *Uporaba i povijest*, u koju upisujem podatke o bivšim vlasnicima predmeta, ako su mi poznati. Tu je i rubrika *Stanje*, u koju upisujem podatke o predmetu (stanje, datum odlaska i povratka s restauriranja, podatke o restauratoru itd.). U rubriku *Izložbe* unose se podaci o izložbama na kojima je predmet bio. Tu je, kao i pri navođenju referenci, također nužno uskladjivanje unutar Muzeja, kako bi ti podaci bili ujednačeni.

Četvrta "kartica" naslovljena je UPRAVLJANJE ZBIRKOM. (slika 6) Sadržava podatke o *Nabavi pred-*

sl.6. Četvrta "kartica": Upravljanje zbirkom

 HPM-24495 Inventarna oznaka: Zbirka: Grafike	
<p>1. Podaci ustanovit: Hrvatski povijesni Muzej, Zagreb (700 Zag)</p>	
SKUPINA PODATAKA O IDENTIFIKACIJI	
2. Inventarna oznaka: HPM-24495 3. Zbirka: Grafike 4. Vrstanac/predmet: grafika [pod naziv] Mogra [ja kredom, obojena] [pod naziv] 5. Naslov/predmet: Prijelaz preko Drave 11. rujna 1848. godine UZBEK-GANG LEBER DIE DRAU AM 11ten SEPTEMBER 1848. 6. Kategorizacija: B 7. Broj komada: 1 8. Stanje: restaurirano, dobro (1.2.2001.) u dobrom stanju 9. Stanje/izgled: B. izlasc 10. vrijeme: prijekrat 11. Procjena: 170,00 euro	
SKUPINA PODATAKA O NASTANKU	
12. Mjesto nastanka: Beč 13. Vrijeme nastanka: 1848. g. 1848-1850. 14. Materijal: papir; papir 15. Tehnika: litografija kredom; obojena 16. Dimenzije: prikaz: v=273 mm, š=425 mm; papir: v=447 mm, š=574 mm;	
SKUPINA PODATAKA O NABAVI	
17. Nabav: predano 18. Osoba: Kabinet grafike Instituta likovne umjetnosti JAZU 19. Mjesto nabave: Zagreb 20. Vrijeme nabave: 1959. 21. Cijena: 0,00 22. Un. broj/putna oznaka:	
Inventarna knjiga muzejskih predmeta - Ispis za Inventarnu oznaku HPM-24495 Stanica: 24495	

sl.7. Ispis inventarne knjige

sl.8. Ispis predmetne kartice

 HPM-4093 Inventarna oznaka: Zbirka: Grafike	
<p>Ustanova: Hrvatski Povijesni Muzej, Zagreb (700 Zag)</p>	
Vrsta / naziv	
grafika [pod naziv] predmet [pod naziv]	
Naslov	
Slavenska bitka u Beču 26. svibnja 1848. godine počinjena na rijeci Dravi u blizini grada Sankt Klementa na rijeci Dravi. SLAVISKE BARRICADE / 26ten May 1848. / Der Kampf für Freiheit eingetragen alle Nationen. [naslov, jemaljci]	
Izrada	
Autor (črtaj, litograf): Ferenz Kollarj Mjesto: Beč Vrijeme: 1848. - 1849. Suradnik (nakraj): Johann Rauh Mjesto: Vrijeme: 1848. - 1849.	
Podaci o temi	
Tema (opći pojam): prizor bitke 1848. godine Opis: Prizor ove većke bitke u kojem je zanimaljivo i zbog pojave hrvatske trobojnici. Drugi otisk istoga lata koji se čvršće u Prizoru bitke u Beču, ali u kojem je sljedeći listu hrvatskih trobojnica obojena i u boje njeničke zastave (t. na listu u Beču obje su zastave iste boje). List je reproduciran s komemorativnim bratimljem austrijskih ustaša.	
Mreža oznaka: Kučan, Dragutin Opis: (Kupna, 1817. - Zagreb, 1857.) Po završetku školovanja i polaznjom od vojske u Francuskoj, u periodu od 1838. do 1848. godine učestvovao je u obnovljenih kraljevskih ilirida (mađarskih, Tigris i drugih). Godine 1848. delovao je u Zagrebu, godine 1857. god. održavao je u Hrvatskoj predstavništvo za svega i svega, godine 1850. s padom austro-ugarske ponovo se vratio na poljuku domu.	
Opis predmeta:	
Na raspoljivoj dvojici ulica barakada složena od uličnih lukačaka i drvenih predmeta. Na njima je grupa mladih vojnika u hrvatskim uniformama, ugradnjama i odlikama. Prvi vojnik u hrvatskoj uniformi, s 18. divizije muškaraca, ljeva u Vargancu Dragutin Kučan. Drugi vojnik u crvenoj prsluci, jastimodrušu surku i maču, na glavi ima štitku kapu, pod hrvatsku trobojnicu, lijevo do noge još jedan vojnik u hrvatskoj uniformi, kapom. Kučan je bio početkom 19. stoljeća vojnik u austrijskoj vojsci, Dejan, pripadnik Akademski legije, čuđi njemušku zastavu. Pošte dešno imalo mješa na tanjur i sedi jedan starić. Ljevo uz tanku, do noge još jedan vojnik u hrvatskoj uniformi, kapom. Akademski vojnik, s sastavni ljevi gradički pripadnik Narodne strže. Doje rukom pisan natpis: "DIE SLAVISCHEN BARRICADE / 26ten May 1848. / Der Kampf für Freiheit eingetragen alle Nationen."	
Materijal i tehniku	
- cijela (papir, litografija kredom, obojena)	
Mere	
prikaz: v=325 mm, š=428 mm; papir: v=385 mm, š=447 mm;	
Detalj i komponente:	
Broj komada: 1 Broj kompo.: 1	
Ispis predmetne kartice za Inventarnu oznaku: 4093 Stanica: T	

meta, Procjeni, Smještaju, Identifikacijskim brojevima, Kategoriji predmeta, Stupnju dovršenosti i Postupku inventarizacije. Procjenu predmeta unosim u dvije podrubrike - procjenu preračunatu prema onoj napravljenoj 1976. godine, kada je u Muzeju provedena velika reviziju, i moju procjenu vrijednosti, danu u razdoblju od 2003. nadalje; ta je druga svota podložna neprestanom ažuriranju odnosno dodavanju novih podataka o procjeni, uz mogućnost ostavljanja starih vrijednosti, što je često izuzetno korisno. Identifikacijski brojevi imaju niz podrubrika - brojeve revizije iz 1976. godine, eventualne brojeve ulaza i izlaza, grafički listovi imaju i stari inventarni broj grafičke zbirke, broj negativa i dijapozičiva itd. U podacima o Inventarizaciji navodi se osoba odgovorna za predmet i osoba odgovorna za upis toga predmeta u bazu (za zbirke o kojima se brinem u oba sam slučaja to ja; podrubrike su zamišljene za muzeje u kojima kustos nije jedina osoba koja se brine o predmetu). Stupanj dovršenosti s ponuđenim kategorijama N, X, A, B, C daje mi mogućnost da procijenim koliko sam detaljno obradila neki predmet.

Mislim da su podaci na toj kartici zbog njihove povjerljivosti (nabava i vrijednost, podatak o mjestu čuvanja, procjena vrijednosti, kategorizacija itd.) oni o čijoj bi dostupnosti trebalo razmisiliti, a svakako ih u budućoj mreži izmjena podataka trebalo učiniti nedostupnim osobama izvan Muzeja.

Program M++ nudi više mogućnosti ispisa - *ispis za inventarnu knjigu, za katalog muzejskih predmeta, knjigu ulaska, knjigu izlaska, predmetnu karticu, katalošku je-*

dinicu, tablični ispis inventiranih predmeta s mjestom za bilješke ili bez njega (taj se ispis može koristiti pri reviziji materijala) te za *ispis kataloške jedinice prilagođen potrebama Zbirke slika, sa slikom ili bez nje.* (slika 7)

Ispis za inventarnu knjigu prilagođen je Pravilniku o sadržaju i načinu vođenju muzejske dokumentacije o muzejskoj građi, što znači da treba ispisivati sve podatke koje taj pravilnik propisuje za inventarnu knjigu. Upravo mi je taj ispis pri inventiranju novih predmeta osobito važan; budući da u HPM-u kustosi više ne upisuju podatke u inventarnu knjigu već to čini dokumentarist, predmet upisujem u M++ sa svim podacima koje o njemu toga časa znam, a u inventarnu se knjigu on upisuje prema ispisu za inventarnu knjigu iz M++. I ostale ponudene mogućnosti ispisu mogu uvelike olakšati posao kustosa pri svakodnevnom radu sa zbirkom. Ispis predmetne kartice onaj je koji najčešće tiskam - on sadržava sve podatke unesene za neki predmet, zajedno s malom slikom u desnom gornjem dijelu, i kad mi je potreban ispis, biram taj. (slika 8)

Podaci upisani u M++ mogu se prebaciti u Word, a kao što je već spomenuto, podaci već upisani u Wordu lako se mogu prebaciti u M++. Popunjavanje M++ snimkama predmeta dobro napreduje. Predmeti iz Zbirke slika, grafika i skulptura snimaju se na dijapoziitive (prema potrebi - prema narudžbama stranaka ili pak radi potreba rada na Zbirci), od njih se izrađuju fotografije koje se prije njihova ulaganja na mjesto ili proslijedivanja strankama skeniraju u bazu podataka. Time se podatak o muzejskom predmetu kompletira,

Upit

Jednostavno pretraživanje | Složeno pretraživanje |

Zbirka:	Autor/Su	Pripadnost:	☒
Vrsta/naziv:	Materijal:	Oblik nabave:	☒
Naslov:	Tehnika:	SD zapis:	☒
ime osob.	Jelačić, Josip	Od:	☐
Tema (opći pojam)		Stanje:	☒
Ime osobe		Do:	☒
Naziv tijela		Stalni smještaj:	☒
Obitelj	mj.	Izrada / Materijali i tehnike	Mjere / Izložbe
Zemljopisna Vremenska	Naziv / Naslov predmeta		25 zapis
Grafike	grafika militaria	Autor (crtac): Zalder, Franz Xaver (Blatno jezero)	prikaz: v=155 mm, š=230 mm; papir: v=183 mm, š=254 mm;
8. ladića, Zalder	Prizor kod Szemesa na Blatnom jezeru	- cijelina (papir, akvarel, papir, olovka; papir, tuš)	
1091	poprsje	Autor (kipar): nepoznat (Beč)	cijelina: v=22,5 cm, š=18 cm;
Skulpture	Josip Jelačić (1081-1859)	- cijelina (galvanoplastika, lijevanje)	
soba, desna kasa			
1167	bista poprsje	Autor (kipar): nepoznat (Beč)	cijelina: v=14 cm;
Skulpture	Josip Jelačić (1801-1859)	- cijelina (biskvit)	
Maja Škiljan - zbirka			
1168	bista poprsje	Autor: nepoznat	cijelina: v=130 mm;
Skulpture	Josip Jelačić	- cijelina (terakota)	Portreti 1800-1870, PMH, Zagreb, 1973.
lijeva kasa, plava kut			

Pretraži   Obrisi upit
Ispisi   Povratak
Ponovo

sl.9. Pretraživač

pa se, iako još uvijek malenim koracima, približavamo idealnoj situaciji u kojoj bi korisnik sve podatke o predmetu mogao dobiti na zaslonu računala, čime bi se rukovanje muzejskim materijalom i njegovo davanje na uvid svelo na najmanju mjeru. (slika 9)

Već i sada u redovitom poslu uz pomoć pretraživača unutar M++ uspijevam rješiti mnoge upite korisnika.

Prije nekoliko godina za jedan sam upit korisnika vadila i po dvadesetak grafičkih listova, a danas često uvidom u bazu rukovanja gradom uspijevam to svesti na znatno manju mjeru. Osim upisa podataka, mogućnosti pretraživanja baze vrlo su važan dio svakodnevnog rada. Pretraživač, znatno poboljšan tijekom posljednjih godina, omogućuje jednostavno ili složeno pretraživanje čiji su rezultati potpuno zadovoljavajući.

Uz pretraživač program nudi i mogućnost nadzora nazivlja. U tom dijelu programa hijerarhijsko povezivanje pojmljova omogućuje proširivanje ili pak sužavanje pretraživanja. (slika 10)

M++ shvatila sam kao program koji je onoliko kvalitetan i koristan koliko ga kvalitetno i pažljivo popunim, što, uostalom, vrijedi za svaki računalni program. Nikada pri upisu podataka u M++ nisam bila opterećena "računalnom stranom" posla, mogla sam razmišljati o drugim problemima koji su se otvarali (kako nešto upisati a da to mogu lako naći, kako što više međusobno uskladiti upise itd.).

Njegovim popunjavanjem polako počinjem nazirati veliku i bogatu bazu podataka triju zbirki o kojima se brinem.

Primljenio: 26. travnja 2005.

Tezaurus: hijerarhijsko stablo pojmljova

Pretraživanje: **grafika**

- grafika
  - bakropis
  - bakorez
  - bakorez, obojeni
  - divrez
  - drvorez, obojeni
  - linorez
  - litografija
    - litografija kredom
    - litografija kredom, obojena
    - litografija kredom, tonirana
    - litografija kredom, tonirana smeđe
    - litografija kredom, tonirana žuto
    - litografija kredom, u boji
    - litografija kredom, u boji i obojena
    - litografija perom
    - litografija perom, obojena
    - litografija, kolorirana
    - litografija, obojena
    - mezzolinta
    - monotipija
    - sitotisk
    - svilotsisk [USE/UPORABI sitotisk]

Pronadi pojma u terminološkoj tablici

sl.10. Nadzor nazivlja

COMPUTER DATA PROCESSING OF THE PAINTING, GRAPHIC AND SCULPTURE COLLECTION OF THE CROATIAN HISTORICAL MUSEUM - EXPERIENCES AND THOUGHTS OF THE CURATOR

15 years ago the introduction of computers in the Historical Museum of Croatia, today known as the Croatian History Museum in Zagreb started a new era in processing materials of the Museum.

The Museum obtained a data base programme in 1999 called M++ created by Goran Zlodi. In this article, the author speaks about her thoughts and the changes that occurred as a result of six years of work in a programme that maintained its initial image (with some minor changes) and greatly widened the possibilities of entering data that are offered today.